

19. Verdrietig en blij

4 mei / 5 mei

Pappa en mamma zijn klaar met de afwas.

‘Ik ga de vlag uithangen,’ zegt pappa.

‘Waarom?’ vraagt Janjaap, ‘is het feest?’

‘Nee,’ zegt pappa, ‘het is geen feest. Juist niet.’

Janjaap en Gijsbert vinden het maar raar. Als het geen feest is, waarom hang je dan de vlag uit?

‘Kom maar mee,’ zegt pappa.

Janjaap en Gijsbert gaan mee naar boven. De vlag en de wimpel zitten nog aan de stok. Pappa haalt de wimpel eraf.

‘Die doet vandaag niet mee.’

Dan verschuift hij de vlag en zet de stok in de vlaggenhouder.

‘De vlag hangt niet goed!’ roept Gijsbert. ‘Hij moet bovenin!’

‘Nee,’ zegt pappa, ‘vandaag moet hij zo. De vlag hangt halfstok. Dat doen we als we verdrietig zijn.’

‘Ik ben niet verdrietig,’ zegt Janjaap.

Pappa vertelt:

‘Lang geleden was er in ons land oorlog. Dat was heel erg. Soldaten gingen vechten met elkaar. En ook andere mensen werden gevangen en doodgemaakt.’

‘O, door de duisters,’ zegt Janjaap.

Hij heeft er wel eens van gehoord.

‘Niet de duisters, maar de Duitsers,’ zegt pappa, ‘die waren toen de baas in ons land. Het was een heel verdrietige tijd.’

‘Moest u toen altijd huilen?’ vraagt Gijsbert.

‘Ik heb het zelf niet meegemaakt, hoor. Ik was er toen nog niet. Maar opa wel. Hij was toen nog een klein jongetje.’

‘Moest opa wel altijd huilen?’

‘Nee, dat denk ik niet. Maar hij heeft wel erge dingen beleefd. Zijn oudste

broer is door de Duitsers meegenomen. Ze hebben hem nooit meer terug gezien, want hij is in Duitsland gestorven. En in de laatste winter van de oorlog had opa bijna niks te eten.'

De jongens zijn stil. Oorlog lijkt hen heel erg.

'Maar waarom hangen we de vlag nu uit?' vraagt Janjaap.

'Het is vandaag 4 mei,' antwoordt pappa, 'dan denken we aan alle mensen die in de oorlog gestorven zijn. De vlag hangt halfstok. Dat betekent dat we verdrietig zijn. Morgen mag hij weer bovenin, want dan is het bevrijdingsdag. Dan vieren we feest, omdat we eraan denken, dat ons land weer vrij werd.'

'Vrij? Hoef je dan nooit meer naar school?'

Pappa lacht.

'Vrij betekent dat vreemde soldaten niet meer de baas zijn.'

'Maar morgen hoeven we nog niet naar school,' zegt Janjaap.

Dat is waar. De kinderen hebben de hele week vrij.

'Straks ga ik naar het gemeentehuis,' gaat pappa verder, 'daar komen heel veel mensen. We lopen in een stille optocht naar de begraafplaats.'

'Mogen wij ook mee?' vraagt Janjaap.

'Jullie zijn eigenlijk nog een beetje klein,' zegt pappa, 'maar vooruit. Misschien is het wel eens goed dat jullie dat ook eens zien. Maar je moet wel heel stil zijn, hoor.'

'Dat kunnen we best,' zeggen Janjaap en Gijsbert.

Een half uurtje later staan ze bij het gemeentehuis. Er zijn veel mensen. Ook kinderen. Van alle scholen in het dorp zijn er vier kinderen uitgekozen om straks een plantje neer te zetten.

Er komt iemand naar buiten. Een man met een zwart pak aan. Om zijn nek heeft hij een zilveren ketting.

'Wie is die mooi ingepakte man?' vraagt Gijsbert.

'De burgemeester,' weet Janjaap.

Dan horen ze tromgeroffel. Het klinkt dof. De trommelaars hebben een doek over hun trommels.

De mensen van de muziek komen vlak langs Janjaap en Gijsbert. Achter hen aan komt de burgemeester en de mensen van de gemeenteraad. En daarna alle anderen. Hoewel er heel veel mensen zijn, hoor je bijna niemand praten. Janjaap en Gijsbert zeggen ook niks. Stil lopen ze naast pap-

pa. Het gaat niet snel. De mensen van de muziek nemen langzame grote stappen.

Ze komen bij de begraafplaats. Vooraan op een grasveld staat een beeld van koningin Wilhelmina. Zij was koningin in de tijd van de oorlog.

De burgemeester houdt een korte toespraak. Janjaap en Gijsbert begrijpen er niet veel van. Maar ze zijn heel stil. Je kunt zien dat de mensen aan verdrietige dingen denken.

Als de burgemeester klaar is, komen er twee meneren aan. Ze dragen een grote bloemenkrans. Samen met de burgemeester lopen ze naar het standbeeld. Daar zetten ze de krans neer. Ze lopen drie stappen achteruit en staan dan even stil naar de bloemen te kijken. Als ze op hun plaats terug zijn, komen er nog andere mensen. Sommigen zijn al heel oud. Ze hebben grijze haren en lopen met een stok. Allemaal leggen ze bloemen neer.

De schoolkinderen zijn aan de beurt. Er worden drie rijen plantjes neer gezet. Rode, witte en blauwe. Samen zijn ze de Nederlandse vlag.

Dan blaast er iemand op een trompet. Het klinkt niet vrolijk. Iedereen is heel stil.

De trompet houdt op met spelen.

